

Проголошення автономії України

План

1. Відносини УЦР з першим Тимчасовим урядом, I і II Універсали
2. Конфлікт УЦР і другого Тимчасового уряду
3. Заколот Л.Корнілова і проголошення Російської Республіки.
4. Діяльність Генерального Секретаріату та УЦР у вересні-жовтні 1917 р.

Дати:

- Червень 1917 р. – I Універсал УЦР;
- Липень 1917 р. – II Універсал УЦР, збройний виступ самостійників;

Поняття та терміни:

- «самостійники»
- «Універсали УЦР»
- «Генеральний секретаріат»

1. Відносини УЦР з першим Тимчасовим урядом, I і II Універсали

Делегація УЦР до Тимчасового Уряду

- Наприкінці **травня 1917 р. делегація УЦР** на чолі з **В. Винниченком** прибула до **Петрограда**.
- **Завдання** – отримати **від Тимчасового Уряду** позитивне рішення щодо **автономії** України.
- **Тимчасовий Уряд проігнорував українську делегацію.**
- **Після повернення делегації** відбулось **проголошення I Універсалу 23 (10) червня 1917 р.** на II Всеукраїнському Військовому З'їзді.
- Це була **відповідь** УЦР Тимчасовому Уряду на його негативне ставлення до автономної України.

**І Універсал УЦР
«До українського народу, на
Україні й поза її суццюму».**

**23 червня 1917 р.
Проголошення автономії
України**

У Н І В І Р С А Л

Української Центральної Ради

до українського народу, на Україні й по за Україною сущого.

Український Народ вибрав собі нову владу.

Після цього ви обрані на Українську Центральну Раду, на Сторону прав і національну Українську Думу.

Найкращі сили твого народу вийшли від тебе самі з фабрик, на заводських казармах, од усіх громад і товариств українського виборили нас, Українську Центральну Раду, і назвали нас слугами в боргівстві за ті права та вольності.

Твої, народ, вибори надав нам свої волю такі:

Хай буде Україна вільною. Не опалившись на волю Росії, не розриваючи з державою російською, хай народ український на своїй землі має право сам господарювати своєю землею. Хай порядком і лад на Україні зійде — виборам, владі, всім правам і вільностям і законним відношенням — Веспорядку Української Збори (Союзу). Веспорядку, що повинен дати той лад тут у нас, на Україні, який право надавати тільки нам Українській Зборі.

Ті ж закони, що мають надати твоя всі російській державі, повинні надаватися у Веспорядку Парламенту.

Нашою справою нас не може бути, чого нам треба і як закон для нас дати.

Нашою справою наших сил не може бути, як господарювати своєю землею. Тільки те ми можемо, щоб люди на нас були владні на своїй землі, національній, державній, економічній на своїй землі і вільності. Ці закони, які були видані до нас на нас у Веспорядку Української Збори, право господарювання національній українській землі, право господарювання національній українській землі, право господарювання національній українській землі, право господарювання національній українській землі.

Ми обрані вами.

Самі вибравши твоя, народ, виборили твоя себе нас, Українську Центральну Раду, і назвали нас бути на твою владу народу, стати на твою праву і боргівстві твоєї над вільною Україною.

І ми, Українська Центральна Рада, беремо на себе свого народу, разом на себе великої справ, будемо працювати, працювати до твоєї вільності роботи.

Ми кажемо, що Центральне Російське Правління не може нам уряд в свої роботи, що владу з ним ми, Українська Центральна Рада, можемо дати над твоєю землею.

Але Тимчасове Російське Правління однією на нас не погодилося, однією не пристало на тую українського народу.

Ми кажемо, що Тимчасову свою влада не можемо, щоб вони владі владі Російському Тимчасовому Правлінню наші державні.

А найбільшій державній ті були такі:

Щоб Російське Правління не могло владі владі, щоб вони не могли стати проти національній волі України, проти права нашого народу на автономію.

Щоб Центральне Російське Правління не могло владі владі, щоб вони не могли стати проти національній волі України, проти права нашого народу на автономію.

Щоб ніхто не владі на Україні була об'єднанням одним, владі владі на Україні.

Щоб ніхто не владі на Україні була об'єднанням одним, владі владі на Україні.

Щоб ніхто не владі на Україні була об'єднанням одним, владі владі на Україні.

Щоб ніхто не владі на Україні була об'єднанням одним, владі владі на Україні.

Щоб ніхто не владі на Україні була об'єднанням одним, владі владі на Україні.

Щоб ніхто не владі на Україні була об'єднанням одним, владі владі на Україні.

Ухвалено: У РНВР. Року 1917 місяця червня (люта) числа 10.

Центральне Російське Правління не хотіло дати нам свої владу владі, не хотіло дати з нами працювати наші лад.

Тоді само не хотіло владі владі на всю Україну, щоб на нашу землю з нами владі наші край до ладі й порядку.

Громади, що збираються з нашої землі, беруться повернути на потреби нашої школи, освіти й організації.

І тепер, Народ Український, нас примусили, щоб ми самі творили нашу владу. Ми не можемо допустити, щоб наші лад безладу та безладу. Коли Тимчасове Російське Правління не може дати лад у нас, коли не хоче стати разом з нами до великої роботи, то ми самі повинні владі й на себе. Се наш обов'язок перед нашою країною і перед твоєю народною, що владі на нашої землі.

І через те ми, Українська Центральна Рада, назвали свої Універсал до всього нашого народу і провадили: одні самі будемо творити нашу владу.

Отже, хай кожен член нашої нації, кожен громадянин своєї землі, кожен громадянин своєї землі, що владі на всім народом.

Од цього часу кожна село, кожна волость, кожна управа повинна бути владі, хай стати на інтерес Українського Народу, повинна стати національній організації нашої нації і Центральною Радою.

Тоді, як перед нами повинні одні громадянин владі владі, а другі громадянин на інтерес Українського Народу, повинні стати національній організації нашої нації і Центральною Радою.

І тепер, Народ Український, нас примусили, щоб ми самі творили нашу владу. Ми не можемо допустити, щоб наші лад безладу та безладу. Коли Тимчасове Російське Правління не може дати лад у нас, коли не хоче стати разом з нами до великої роботи, то ми самі повинні владі й на себе. Се наш обов'язок перед нашою країною і перед твоєю народною, що владі на нашої землі.

І через те ми, Українська Центральна Рада, назвали свої Універсал до всього нашого народу і провадили: одні самі будемо творити нашу владу.

Отже, хай кожен член нашої нації, кожен громадянин своєї землі, кожен громадянин своєї землі, що владі на всім народом.

Од цього часу кожна село, кожна волость, кожна управа повинна бути владі, хай стати на інтерес Українського Народу, повинна стати національній організації нашої нації і Центральною Радою.

Тоді, як перед нами повинні одні громадянин владі владі, а другі громадянин на інтерес Українського Народу, повинні стати національній організації нашої нації і Центральною Радою.

І тепер, Народ Український, нас примусили, щоб ми самі творили нашу владу. Ми не можемо допустити, щоб наші лад безладу та безладу. Коли Тимчасове Російське Правління не може дати лад у нас, коли не хоче стати разом з нами до великої роботи, то ми самі повинні владі й на себе. Се наш обов'язок перед нашою країною і перед твоєю народною, що владі на нашої землі.

І через те ми, Українська Центральна Рада, назвали свої Універсал до всього нашого народу і провадили: одні самі будемо творити нашу владу.

Отже, хай кожен член нашої нації, кожен громадянин своєї землі, кожен громадянин своєї землі, що владі на всім народом.

Од цього часу кожна село, кожна волость, кожна управа повинна бути владі, хай стати на інтерес Українського Народу, повинна стати національній організації нашої нації і Центральною Радою.

Тоді, як перед нами повинні одні громадянин владі владі, а другі громадянин на інтерес Українського Народу, повинні стати національній організації нашої нації і Центральною Радою.

І тепер, Народ Український, нас примусили, щоб ми самі творили нашу владу. Ми не можемо допустити, щоб наші лад безладу та безладу. Коли Тимчасове Російське Правління не може дати лад у нас, коли не хоче стати разом з нами до великої роботи, то ми самі повинні владі й на себе. Се наш обов'язок перед нашою країною і перед твоєю народною, що владі на нашої землі.

І через те ми, Українська Центральна Рада, назвали свої Універсал до всього нашого народу і провадили: одні самі будемо творити нашу владу.

Отже, хай кожен член нашої нації, кожен громадянин своєї землі, кожен громадянин своєї землі, що владі на всім народом.

Од цього часу кожна село, кожна волость, кожна управа повинна бути владі, хай стати на інтерес Українського Народу, повинна стати національній організації нашої нації і Центральною Радою.

Тоді, як перед нами повинні одні громадянин владі владі, а другі громадянин на інтерес Українського Народу, повинні стати національній організації нашої нації і Центральною Радою.

І тепер, Народ Український, нас примусили, щоб ми самі творили нашу владу. Ми не можемо допустити, щоб наші лад безладу та безладу. Коли Тимчасове Російське Правління не може дати лад у нас, коли не хоче стати разом з нами до великої роботи, то ми самі повинні владі й на себе. Се наш обов'язок перед нашою країною і перед твоєю народною, що владі на нашої землі.

- *«Хай буде Україна вільною. Не одділяючись від всієї Росії, не розриваючи з державою російською, хай народ український на своїй Землі має право сам порядкувати своїм життям.*
- *Хай порядок і лад на Вкраїні дають — вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські Збори (Сейм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Вкраїні, мають право видавати тільки наші Українські Збори».*

Основні положення

- **«Однині самі будемо творити наше життя».** Розбудова України «не одділяючись від усієї Росії».
- **Найвищим державним органом України проголошувалась УЦР.**
- Заклик до **переобрання місцевої адміністрації**, заміна її на представників, прихильних до української справи.
- **Запросити до спільної праці національні меншини**, визначивши їхні права, визнала їх вільний розвиток на території України.
- **Скликання Всеукраїнських Установчих Зборів** як **установчого і законодавчого** органу **на основі загального, рівного, прямого і таємного голосування**.
- Запровадження **особливого податку на власну справу**.
- **Аграрне питання** : визнання необхідності **розроблення закону про землю після конфіскації поміщицьких, казенних, царських, монастирських земель**, згідно з яким **право порядкувати українськими землями, користуватися ними належало тільки народові України**.

Історичне значення І Універсалу УЦР

- Засвідчив **прагнення українців до створення власної держави.**
- **Сприяв** подальшому **піднесенню** Української революції.
- **Підняв авторитет УЦР.**
- **Визначив позицію** різних політичних сил щодо української державності.

Генеральний секретаріат

виконавчий орган, уряд,
сформований Українською
Центральною Радою

15 (28) червня 1917 року

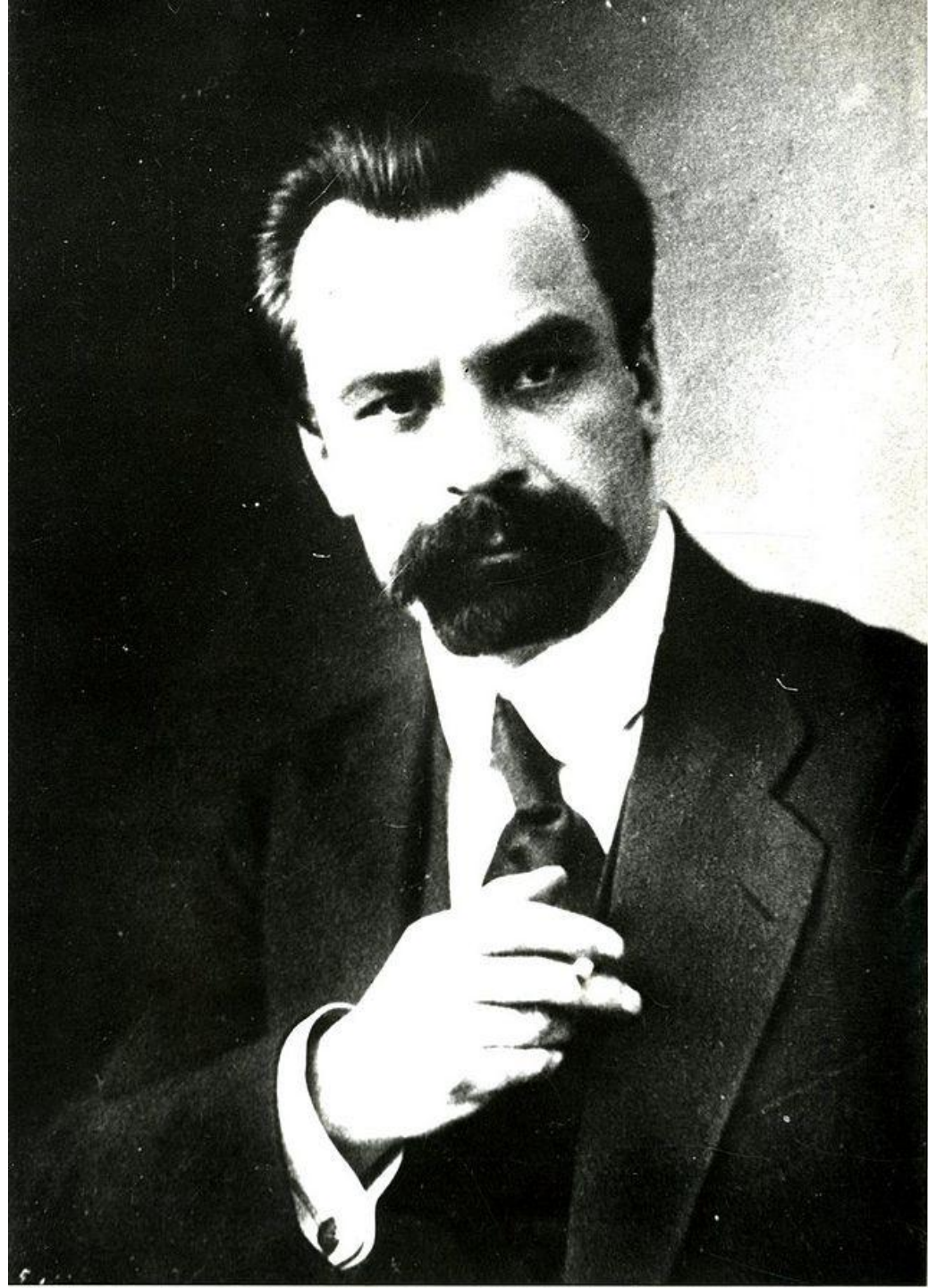
ВЪ ПЬУСМЪСЪ
1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100.

Склад першого Генерального Секретаріату

- До першого складу Генерального Секретаріату увійшли представники від трьох партій **УСДРП**, **УПСР**, **УПСФ**.
- **Голова В. Винниченко.**
- Генеральний писар П. Христюк
- Секретар фінансових справ Х. Барановський
- Секретар міжнаціональних справ С. Єфремов
- Секретар продовольчих справ М. Стасюк
- Секретар земельних справ Б. Мартос
- Секретар військових справ С. Петлюра
- Секретар судових справ (юстиції) В. Садовський
- Секретар освіти І. Стешенко

**Винничѐнко
Володѐмир
Кири́лович**

Голова

Христюк
Павло
Оникійович

Генеральний
писар

**Сергій Олексáндрович
Єфре́мов**

**Секретар
міжнаціональних
справ**

**Петлю́ра
Сі́мон
Васи́льович**

Секретар
військових справ

Мартос Борис Миколайович

Секретар земельних
справ

**Садовський
Валентин
Васильович**

Секретар
судових справ
(юстиції)

**Стешенко
Іван
Матвійович**

Секретар освіти

**Барановський
Христофор
Антонович**

Секретар фінансових
справ

Стасюк Микола
Миколайович
Секретар продовольчих
справ

- *«Газети не мали місця для вміщення всіх телеграм, які посилалися Центральній Раді з усіх кінців України. Земства, думи, товариства, сільські сходи, військові частини, мітинги. “Вітаючи Універсал УЦР й визнаючи його справжнім висловом домагань української демократії, признаємо Центральну Раду за своє Тимчасове Правительство й заявляємо, що будемо всіма силами боротися й боронити волю українського народу”... Полтавські губернські земські збори на своїм засіданню, обміркувавши Універсал Центральної Ради, постановили:*
 - *1. УЦРада – се правосильний орган усього українського народу;*
 - *2. Губернські земські збори висловлюють повну готовність піддержувати УЦРаду в заведенню основ автономії України...»*
- **Зі спогадів В.Винниченка Червень 1917 р.**

Делегація Тимчасового Уряду до Києва 10 липня (29 червня) — 16 (3) липня 1917 р.

- Прийняття Першого Універсалу змусило Тимчасовий уряд вислати до Києва свою делегацію в складі міністрів **Терещенко** та **Церетелі**. Пізніше до них приєднався міністр юстиції **Керенський**.
- З українського боку участь в переговорах брали: **М.Грушевський**, **В.Винниченко**, **С.Петлюра**.

Терещенко Михайло Іванович

(1886— 1956)

український підприємець,
цукрозаводчик та
землевласник, меценат. У
березні-травні 1917 року
міністр фінансів, у травні-
жовтні 1917 року — міністр
закордонних справ
у Тимчасовому уряді Росії.

Церетелі Іраклій Георгійович

(1881— 1959)
Член РСДРП,
меньшовик, міністр
пошти та телеграфу у
Тимчасовому Уряді
(травень-вересень 1917
р.)

Керенський Олександр Федорович

(1881-1970)
есер, міністр
Тимчасового
уряду

Компроміс

- Після двох днів дебатів було знайдено **компроміс**.
- Петроградські міністри погодилися визнати **Генеральний Секретаріат** крайовим органом влади в Україні, поширення автономії на всі південно-західних губерній, українізацію війська.
- У відповідь УЦР повинна виробити **статут автономії України** з умовою, що його буде подано **на** остаточне затвердження **Всеросійських установчих зборів**.
- Вироблено **текст нового**, другого **Універсалу**, який мав бути **оголошений одночасно з Декларацією Тимчасового уряду в один день**.

II Універсал УЦР

Компромiс iз Тимчасовим Урядом:

- проголошення автономії України відкладалося до Установчих зборів.
- Тимчасовий уряд визнавав Генеральний Секретаріат як крайовий орган влади в Україні.

Головні положення II Універсалу УЦР

- **УЦР** мала **поповнитися представниками інших народів**, які проживали на території України, тим самим перетворившись на **представницький орган краю**.
- УЦР повинна була виділити зі свого складу **Генеральний Секретаріат**, який буде **представлено Тимчасовому уряду** і затверджено як **носій найвищої виконавчої влади в Україні**.
- УЦР у згоді з національними меншинами повинна була підготувати **закон про автономний устрій України**, що буде затверджено **Установчими зборами**.
- УЦР матиме своїх **представників** при кабінеті військового міністра, генеральному штабі й верховному головнокомандуючому; не заперечувалося здійснення **українізації військових частин**.

Поступки УЦР

- УЦР під тиском об'єктивних обставин змушена була піти на **істотні поступки** Тимчасовому уряду:
 - *відмовлялася від самочинного проголошення автономії України до прийняття цього рішення на Всеросійських установчих зборах;*
 - *не окреслювалася територія, на яку поширювалася влада Центральної Ради і Генерального Секретаріату;*
 - *не уточнювалися повноваження Генерального Секретаріату.*

Наслідки оприлюднення II Універсалу УЦР

- Липнева криза Тимчасового уряду.
- Виступ самостійників.
- Падіння авторитету УЦР.

Історичне значення II Універсалу

- Виявив **негативну позицію російських демократів щодо українського питання**, незважаючи на їхні попередні заяви.
- Став **ще одним кроком** до становлення автономії України.

Липнева криза Тимчасового Уряду

Реакція Тимчасового Уряду на домовленість

- У Петрограді відбулося **бурхливе засідання** Тимчасового Уряду, де обговорювались домовленості з УЦР.
- Більшість уряду все ж проголосувала **за угоду з Україною**.
- Текст угоди був **телеграфований В. Винниченку 3 (16) липня**.
- Телеграма **підтверджувала** домовленості, крім **українізації війська**.

Початок кризи

- В знак **протесту проти поступок** Тимчасового уряду УЦР 2 (15) липня 1917 **три міністри-кадета** пішли у відставку.
- 3 (16) липня 1917 року в Петрограді **почалися антиурядові виступи**, в яких взяли активну участь **більшовики**.
- У відповідь Тимчасовий Уряд ввів **у Петрограді військовий стан**, почав **переслідування більшовиків**, розформував частини, які брали участь в демонстрації, запровадив за пропозицією Л. Корнілова **смертну кару на фронті**.

Корнілов Лавр Георгійович

з липня до серпня
1917 р.

Верховний
Головнокомандувач
Росії,

монархіст, один з
керівників «білого»
руху в Росії

Другий Тимчасовий Уряд

- **7 (20) липня у відставку** подали міністр юстиції **Переверзєв**, а за ним і голова Тимчасового уряду князь **Львов**.
- **24 липня (6 серпня) 1917 р.** було сформовано **другий коаліційний уряд**, до якого увійшли 7 есерів і меншовиків, 4 кадета, 2 радикальних демократа і 2 безпартійних.
- Головою Тимчасового уряду призначено есера **А.Ф.Керенського**.

Другий Тимчасовий Уряд

Керенський Олександр Федорович

(1881-1970)
есер, голова
Тимчасового
уряду

Виступ самостійників

Київ 17 (4) — 22 (9) липня 1917 р.

Виступ було придушено

Підготовка до повстання

- В результаті невдоволення політикою «автономії» самостійники за ініціативою М.Міхновського прийняли **рішення про збройний виступ проти її уряду і проголошення Української держави.**
- **Командир полку ім. Б.Хмельницького полковник Ю.Капкан, повідомив** про плани «самостійників» **В.Винниченка**, який разом з іншими членами УЦР прибув до і провів там роз'яснювальну роботу.
- Але прийняття II Універсалу розчарувало “полуботківців” і 3 липня прийнято рішення силою нейтралізувати сили Тимчасового Уряду і передати реальну владу УЦР, що на їх думку, змусило б керівництво її стати на шлях державництва.

**Полковник
Юрій Капкан**

Повстання

- В останню мить **полк ім. Б. Хмельницького не взяв участі у повстанні**. «Полуботківці» разом із частиною «богданівців» виступили у **ніч з 4 на 5 липня**.
- Захоплено **банк, Печерську фортецю, Арсенал**, майже всі **відділи міліції, інтендантські склади, розброєні юнкери**,
- Повсталі виявили **абсолютну лояльність до УЦР**, вітали її, проходячи повз будинок українського парламенту.

Маніфест полуботківців

- *«Розглядаючи сучасне становище народів, які населяють Росію, ми бачимо, що український народ не має тих прав, яких домагається кожна окрема нація і які мають належати кожному окремому народу. Висунутий Російською революцією лозунг самовизначення народів залишається лише на папері. Ми, українці-козаки, що зібрались в Києві, не хочемо мати свободи лише папері або півсвободи.*
- *Після проголошення першого Універсалу (другого ми не визнаємо), ми приступаємо до заведення порядку на Україні. Для цього ми всіх росіяні ренеґатів, які гальмують роботу українців, скидаємо з їх постів силою, не рахуючись з Російським Урядом. Визнаючи Українську Центральну Раду за свій найвищий уряд, ми поки що виганяємо зрадників з України без її відома. Коли ми все опануємо силою, тоді цілком підпорядкуємось Українській Центральній Раді. Тоді вона повинна буде порядкувати як у Києві, так і на всій Україні як у своїй хаті...»*

Придушення

- Керівництво **УЦР** видало **наказ полку ім. Б. Хмельницького роззброїти полуботківців.**
- **Заарештованих** учасників повстання було **передано російським судовим властям**, які висунули проти них звинувачення у намаганні відірвати Україну від Росії.
- Серед заарештованих був і М.Міхновський, якого згодом вислали на Румунський фронт за наказом О. Керенського.
- Одразу по роззброєнню полуботківців їх полк було відправлено **на бойову лінію фронту.**

2. Конфлікт УЦР і другого Тимчасового уряду

Серпень 1917 р.

- **Делегація УЦР на чолі з В. Винниченком** прибула до Петрограда для подання на затвердження Тимчасового уряду **Статуту Генерального Секретаріату**.
- **Тимчасовий уряд категорично відкинув Статут**. Натомість направив **«Тимчасові інструкції...»**

Значення Статуту Генерального Секретаріату

Статут, який визначав головні засади організації державної влади в Україні, отримав неофіційну назву **“першої конституції України”**

ПОСТАНОВА

УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ
з дня 16 липня 1917 року про
Статут Генерального Секретарі-
яту.

На підставі згоди з Временним Правительством від 3-го липня 1917 року, - орган революційної демократії всіх народів України - Українська Центральна Рада, що має підготувати Україну до остаточного здійснення автономного ладу і довести її до Українських Установчих Всенародніх Зборів і російського Учредительного Зібрання, утворив Генеральний Секретаріат, який являється вищим органом управління на Україні.

Діяльність Генерального Секретаріатузначається тимчасово такими головними пунктами:

§1. Вищим Краєвим Органом Управління на Україні є Генеральний Секретаріат Української Центральної Ради, який формується Центральною Радою, відповідає перед нею і затверджується Временним Правительством.

§2. Формування Генерального Секретаріату Центральної Ради здійснює через свій Комітет.

§3. Центральна Рада затверджує Генеральний Секретаріат в цілому, висловлюючи йому довіру.

§4. В склад Генерального Секретаріату входить 14 Генеральних Секретарів, а саме Секретарі: в справах внутрішніх, фінансових, військових, продовольчих, земельних, істичіф, освіти, національних, торгів-промисловості, пошти та телеграфу, праці, доріг, Генеральний Контрольор та Генеральний Писар.

Примітка. При Секретареві в справах національних назначається три Товариші Секретаря - від Великоросів, Євреїв і Поляків. Товариші Секретаря по ділах своєї нації мають право докладу і рішучого голосу по цих справах в Генеральному Секретаріаті. Товариші Секретаря в справах національних

начений окремим наказом.

§ 15. В перервах помуж сесіям Центральної Ради, Генеральний Секретаріат відповідає перед Малою Радою, який виконує всі її функції, окрім зазначеної в § 3.

§ 16. Коли Генеральний Секретаріат не згоджується з постановою Малої Ради в якій небудь справі, остання переноситься на розгляд Центральної Ради, яка скликається негайно.

§ 17. Коли Центральна Рада висловлює недовіру Генеральному Секретаріатові, він подає в отставку.

§ 18. Всі акти Центральної Ради і Комітету контрайсигнуються Генеральним Секретаріатом.

§ 19. Всі закони Временного Правительства мають силу на Україні з дня проголошення їх в Краєвому Урядовому Вістникові на українській мові.

Примітка: В екстрених випадках Генеральний Секретаріат проголошує їх иньшим способом.

§ 20. Всі закони адміністративні приписи і постанови, проголошені українською мовою, публікуються також і на мовах - російській, єврейській і польській.

§ 21. В справах внутрішнього розпорядку роботи Генеральний Секретаріат сам виробляє свій наказ.

Товариш Голови

Української Центральної Ради Никовський.

Секретарь

Української Центральної Ради Я.Левченко.

Оголошено: В.У.Ц.Р. № 18 Листопад 1917 р.

Основні положення Статуту Генерального Секретаріату

- Територія: **Київська, Волинська, Подільська, Полтавська, частина Чернігівської, Херсонська, частина Таврійської, Катеринославська, Харківська** губернії.
- Генеральний Секретаріат формував УЦР, був їй підзвітний, але **затверджувався Тимчасовим урядом**.
- При петроградському уряді мав працювати **статс секретар у справах України**, який призначався за погодженням з УЦР.
- Генеральний Секретаріат повинен був **передавати на розгляд Тимчасового уряду законопроекти та фінансові обрахунки видатків на потреби України, розглянуті й затверджені УЦР**.
- Усі урядові установи в Україні підлягали дії Генерального Секретаріату, що встановлював, які органи і в яких межах та випадках могли вступати в зносини безпосередньо з Тимчасовим урядом.
- Усі невиборні посади урядовців в Україні заміщувалися Генеральним Секретаріатом.

Основні положення «Тимчасових інструкцій...»

- Територія: Київська, Волинська, Подільська, Полтавська, частина Чернігівської області.
- Генеральний Секретаріат — орган Тимчасового уряду, а не Центральної Ради.
- Зі сфери компетенції Генерального Секретаріату виключалися військові та продовольчі справи, пошта, телеграф, суд, право призначати на державні посади.
- Тимчасовий уряд міг здійснювати зв'язки з місцевими органами влади в Україні, минаючи Генеральний Секретаріат.
- Усі ініціативи Генерального Секретаріату мали затверджуватися в Петрограді, так само як і кандидати на посади генеральних секретарів, пропоновані УЦР.

Порівняння

Статут Генерального Секретаріату УЦР	«Тимчасові інструкції...» Тимчасового уряду
Київська, Волинська, Подільська, Полтавська, частина Чернігівської, Херсонська, частина Таврійської, Катеринославська, Харківська губернії	Київська, Волинська, Подільська, Полтавська, частина Чернігівської губернії
ГС затверджувався ТУ, але формувався і був підзвітний УЦР	ГС — орган Тимчасового уряду, а не Центральної Ради
ГС повинен був передавати на розгляд ТУ законопроекти та фінансові обрахунки видатків на потреби України, розглянуті й затверджені УЦР . Усі урядові установи в Україні підлягали дії ГС , що встановлював, які органи і в яких межах та випадках могли вступати в зносини безпосередньо з ТУ. Усі невиборні посади урядовців в Україні заміщувалися ГС.	Зі сфери компетенції ГС виключалися військові та продовольчі справи, пошта, телеграф, суд, право призначати на державні посади. ТУ міг здійснювати зв'язки з місцевими органами влади в Україні, минаючи ГС. Усі ініціативи ГС мали затверджуватися в Петрограді, так само як і кандидати на посади генеральних секретарів, пропоновані УЦР.

**ПОЧАТОК ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.
УТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ
(березень 1917 – березень 1918 рр.)**
Масштаб 1 : 6 700 000

- Створення Української Центральної Ради (17 березня 1917 р.)
- Масові українські національні маніфестації
- Перший Універсал Центральної Ради (23 червня 1917 р.); проголошення національно-територіальної автономії України
- Межі розселення українців
- Територія автономної України згідно „Тимчасової інструкції Генеральному Секретаріатові Тимчасового уряду на Україні“ (17 серпня 1917 р.)

- Території, на які було поширено владу Генерального Секретаріату після падіння Тимчасового уряду за рішенням державних зборів Української Центральної Ради (13 листопада 1917 р.)
- Територія і столиця Української Народної Республіки, проголошеної 20 листопада 1917 р.
- Державно-територіальні утворення, які виникли після розпаду Російської імперії
- Межа просування німецьких і австро-угорських військ восени 1917 р.

- Території, передані Українській Народній Республіці за умовами Брестської угоди між УНР та Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною (9 лютого 1918 р.)
 - Кордони УНР за Брестської угодою
 - Межа територій, приналежність яких до України залишалася спірною
 - Назви, центри і межі нових адміністративно-територіальних одиниць за законом про адміністративно-територіальний устрій УНР (2-4 березня 1918 р.)
- Примітка. Дати подано за новим стилем

**Автономна Україна в кордонах, окреслених Інструкцією
Тимчасового уряду Генеральному Секретаріату від 4 (17)
серпня 1917 р.**

Криза у Генеральному Секретаріаті

- Після бурхливих дебатів і погроз Винниченка залишити свою посаду **7 серпня УЦР затвердила “Інструкцію” Тимчасового Уряду.**
- Проте після численних конфліктів Винниченка з представниками УПСР **13 серпня** Мала рада прийняла його відставку. Формування ГС доручили соціалісту-федералісту **Д. Дорошенку**. 14 серпня Мала рада затвердила новий склад ГС.
- Але вже **18 серпня** Д.Дорошенко зрікся керівництва ГС, після чого головувати в ГС знову запропонували **В.Винниченку**.
- Тимчасовий уряд **1 вересня затвердив склад ГС на чолі з В.Винниченком.**

3. Заколот Л.Корнілова

Серпень 1917 р.

Спроба

**генерала Корнілова встановити
диктатуру в Росії.**

Корнілов Лавр Георгійович

з липня до серпня
1917 р.

Верховний
Головнокомандувач
Росії, монархіст,
один з
керівників «білого»
руху в Росії.

Причини

- Прогресуюча розруха народного господарства.
- Зростаючі соціальні конфлікти.
- Загострення міжнаціональних конфліктів.
- Продовження війни, безлад на фронті.
- Безсилля державної влади.
- Некерованість влади на місцях.

Призначення Л.Корнілова Верховним Головнокомандувачем

- Після того, як генерал Л.Корнілов своїми рішучими діями **врятував положення на фронті під час провалу червневого наступу Росії**, його **19 липня** призначено **Верховним Головнокомандувачем**.
- Л.Корнілов дав згоду на це приз згодився лише за умови виконання вимог: *невтручання уряду в призначення на вищі командні посади, якнайшвидша реалізація програми реорганізації армії, призначення генерала Денікіна командувачем Південно-Західним фронтом*.
- Після свого призначення Л.Корнілов **став другою людиною в державі**, беззаперечним лідером в середовищі офіцерів і консервативної частини суспільства.

Діяльність Л.Корнілова

- Для відновлення дисципліни в армії, на вимогу генерала Корнілова Тимчасовий Уряд **ввів смертну кару**.
- Рішучими і суворими методами, **із застосуванням у виняткових випадках розстрілів дезертирів**, генерал Л. Корнілов почав повертати Армії боєздатність і відновлювати фронт.

Зростання популярності Л. Корнілова

- У цей момент генерал Корнілов в очах багатьох став народним героєм, на нього стали покладатися великі надії, і від нього стали чекати порятунку країни.
- Зростання популярності Л.Корнілова **злякало О.Керенського, який організував у Тимчасовому Уряді провокацію проти Л. Корнілова, оголосивши останнього заколотником.**

Дії Л.Корнілова

- Глибоко ображений брехнею О.Керенського, генерал Корнілов звернувся з відозвами до армії, народу, козаків, в яких описав хід подій і провокацію Голови Уряду.
- 28 серпня Л. Корнілов вирішив **виступити відкрито** і, зробивши тиск на Тимчасовий уряд, змусити його:
 - *1) виключити зі свого складу тих міністрів, які за наявними (у нього) відомостями були явними зрадниками Батьківщини;*
 - *2) перебудуватися так, щоб країні була гарантована сильна і тверда влада.*

**Директорія Тимчасового
Уряду і проголошення
республіки**

Проголошення Республіки

- **1 (14) вересня** Керенський утворив новий орган влади з п'яти основних міністрів — **Директорію** («Рада п'яти» — О. Керенський, М. Терещенко, О. Верховський, Д. Вердеревський, О. Нікітін).
- Директорія під тиском Рад **проголосила Росію республікою**.
- **14—22 вересня** (27 вересня — 5 жовтня) 1917 р. в Петрограді пройшла **Демократична Нарада** представників політичних партій та громадських організацій.
- **20 вересня** (3 жовтня) 1917 р. на засіданні президії Демократичної Наради створено **Тимчасову раду Російської республіки (Предпарламент)**, що стала дорадчим органом при Тимчасовому Уряді.

Президія Демократичної Наради

**Авксент'єв
Микола
Дмитрович**

Голова
Передпарламенту

4. Діяльність Генерального Секретаріату та Центральної Ради у вересні-жовтні 1917 р.

Розвиток ідеї Українських
Установчих Зборів

Вересень 1917 р.

- Участь української делегації в **Демократичній нараді** (Передпарламенті), скликаній Тимчасовим урядом.
- Делегація УЦР зажадала від Тимчасового уряду **чітко визначитися у національній політиці** та закликала російських соціалістів відмовитися від коаліції з кадетами в Тимчасовому уряді.
- **Тимчасовий уряд так і не дав чітких відповідей на поставлені питання.**

Позиція української делегації на засіданні Демократичної наради (передпарламент) у Петрограді (вересень 1917 р.)

- Передання всіх поміщицьких, монастирських і церковних земель у завідування земельних комітетів.
- Уведення державного і крайового контролю над продукцією та її розподілом.
- Оподаткування великого капіталу й майна та конфіскація воєнних прибутків на користь окремих країв і цілої держави.
- Запровадження рішучих заходів щодо укладення миру, для чого негайно випередити союзників у справі відкриття мирних переговорів.
- Скликання Установчих зборів у призначений час без подальших зволікань.
- Визнання за всіма націями права на самовизначення.
- Скликання кожною нацією та краєм, які того домагаються, національно-крайових суверенних Установчих зборів.
- Передача всієї повноти влади в Україні в руки Української Центральної Ради та її Генерального Секретаріату, складеного на основі статуту від 29 липня.

З'їзд народів Росії (Київ, вересень 1917 р.)

- Учасники: українці, литовці, естонці, білоруси, молдавани, грузини, євреї, буряти, донські козаки.
- Рішення:
 - Всеросійські Установчі збори не повинні перешкоджати скликанню крайових Установчих зборів.
 - Установчі збори повинні були розробити засади національно-територіальної автономії.

6 жовтня (24 вересня) 1917 р.

- **Заява Генерального Секретаріату Тимчасовому уряду:** Генеральний Секретаріат одностороннім актом повідомив Тимчасовий уряд про **вступ в управління Україною.**
- Міністр юстиції Тимчасового уряду розпочав підготовку судового процесу проти УЦР і Генерального Секретаріату, звинувативши їх у державній зраді, та наказав київському прокурору притягнути секретарів до судової відповідальності.
- До Петрограда за роз'ясненнями було викликано членів Генерального Секретаріату.

Листопад (жовтень) 1917 р.

- Делегація Генерального Секретаріату відбула до Петрограда.
- **7 листопада (25 жовтня) в результаті більшовицького перевороту Тимчасовий уряд було повалено.**

ТЕСТУВАННЯ ТА ЗАПИТАННЯ

Коли відбулися події, про які йдеться у фрагменті зі спогадів В.Винниченка?

- *«Газети не мали місця для вміщення всіх телеграм, які посилалися Центральній Раді з усіх кінців України. Земства, думи, товариства, сільські сходи, військові частини, мітинги. “Вітаючи Універсал УЦР й визнаючи його справжнім висловом домагань української демократії, признаємо Центральну Раду за своє Тимчасове Правительство й заявляємо, що будемо всіма силами боротися й боронити волю українського народу”... Полтавські губернські земські збори на своїм засіданню, обміркувавши Універсал Центральної Ради, постановили:*
 - *1. УЦРада – се правосильний орган усього українського народу;*
 - *2. Губернські земські збори висловлюють повну готовність піддержувати УЦРаду в заведенню основ автономії України...»*

Які території заштриховано на картосхемі?

А Автономна Україна в кордонах, окреслених Інструкцією Тимчасового уряду Генеральному Секретаріату від 4 (17) серпня 1917 р.

Б Українська Народна Республіка в кордонах, заявлених Третім Універсалом Центральної Ради

В Українська Народна Республіка за Брестським мирним договором

Г Територія, яку контролювала Директорія УНР у березні 1920 р.

